

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลักการและจุดมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.2542 กำหนดให้จัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเน้นให้จัดการศึกษาตามศักยภาพของผู้เรียน อีกทั้งเปิดกว้างให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษได้ ประกอบกับปัจจุบันพบว่ามีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนและชุมชนอยู่ทั่วไป ดังจะเห็นได้จากมีโรงเรียนที่จัดการศึกษาแก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในลักษณะการเรียนรู้ร่วมทั้งในสังกัดกรุงเทพมหานคร และกระทรวงศึกษาธิการกระจายอยู่ในพื้นที่ต่างๆ ของประเทศไทย เด็กเหล่านี้เป็นเด็กที่ต้องการความเอาใจใส่ การดูแล การจัดการศึกษาพิเศษ และการพัฒนาอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการซึ่งมีความแตกต่างจากเด็กปกติ ผู้ปกครอง ผู้ดูแล ครู และผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในการส่งเสริมพัฒนาการแก่เด็กกลุ่มนี้อย่างถูกต้องเหมาะสม โดยร่วมกันพัฒนาทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน จากการศึกษาสถิติของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2557) พบว่า มีจำนวนนักเรียนกลุ่มนี้เพิ่มมากขึ้น ทั้งในกลุ่มโรงเรียน เอกชน โรงเรียนของรัฐซึ่งจัดในรูปแบบของการเรียนรู้ร่วม ในขณะที่จำนวนครูที่จบการศึกษาด้านการศึกษาพิเศษมีจำนวนน้อย อาทิเช่น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร มีโรงเรียนทั้งสิ้น 436 โรงเรียน มีการบรรจุแต่งตั้งครูที่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษเพื่อดูแลการจัดการเรียนการสอนแก่ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษเพียง 108 โรงเรียน โรงเรียนละ 1-2 คน ทำให้มีจำนวนครูที่มีความรู้ความสามารถในการให้บริการการศึกษาแบบเรียนรู้ร่วมสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษไม่เพียงพอ โรงเรียนส่วนใหญ่ที่ไม่มีครูการศึกษาพิเศษแต่มีความจำเป็นต้องจัดการศึกษาแก่ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษจึงมอบหมายให้ครูประจำชั้นหรือครูพิเศษที่ไม่มีวุฒิทางด้านการศึกษาพิเศษเป็นผู้ดูแลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ส่งผลให้ประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษไม่ดีเท่าที่ควร ความต้องการพัฒนาครูผู้ได้รับมอบหมายให้จัดการศึกษาแก่ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษจึงมีอยู่ในทุกโรงเรียนที่ไม่มีครูด้านการศึกษาพิเศษ

จากการศึกษาพบว่าวิธีการพัฒนาครูประจำการให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การส่งครูเข้ารับการอบรม การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครู ซึ่งล้วนต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก ประกอบกับการที่ครูมีเวลาในการศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองที่แตกต่างกัน การให้ครูศึกษาพัฒนาตนเองผ่านการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาสำหรับการพัฒนาครูให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษซึ่งเป็นสิ่งที่สถานศึกษาจำเป็นต้องจัดขึ้น เนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ระบุให้ทุกสถานศึกษาจัดการศึกษาแก่ผู้เรียนที่มี

ความต้องการพิเศษให้สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียน ประกอบกับครูแต่ละคนมีภาระงานและเวลาว่างที่แตกต่างกัน การให้ครูได้พัฒนาตนเองผ่านการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลเรื่องการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ จึงเป็นวิธีการที่จะทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจการจัดการเรียนการสอนแก่ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษได้ตามความเหมาะสมของบริบทของครูผู้สอนแต่ละคน

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ประกอบกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนามหาวิทยาลัย ข้อ 4.3 ไว้ว่า ประชาชน ชุมชน องค์กรและสถาบันในสังคมได้รับการเปิดและขยายโอกาสทางการศึกษา รวมถึงการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต นำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้และสังคมฐานความรู้ และกลยุทธ์ที่ 4.3.1 ค้นหาโอกาสในการขยายตลาด/ขยายกลุ่มเป้าหมายใหม่ ๆ และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อให้บริการวิชาการ/วิชาชีพแก่สังคม ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาแก่ครู และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษดังกล่าวและเพื่อเป็นการขยายกลุ่มเป้าหมายใหม่ ๆ ตามยุทธศาสตร์ในการพัฒนามหาวิทยาลัย จึงดำเนินการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครู เรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาของมหาวิทยาลัยต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อสำรวจความต้องการความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ
- 2.2 เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ
- 2.3 เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของผู้ใช้ชุดฝึกอบรมก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ
- 2.4 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้ชุดฝึกอบรมเกี่ยวกับชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ

3. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยที่มุ่งพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่จัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ที่ไม่มีวุฒิการศึกษาทางด้านการศึกษาพิเศษ แต่มีความต้องการหรือจำเป็นในการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจ เรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเท่านั้น

4. นิยามศัพท์

4.1 ชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง สื่อที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษที่ศึกษาอยู่ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย เอกสารคู่มือใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ และเอกสารชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ

4.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง ความสามารถในการระบุ อธิบาย เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งเป็นเนื้อหาที่ปรากฏในชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ วัดได้โดยการทำแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4.3 ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกของผู้ใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางไกลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เกี่ยวกับ ความเหมาะสมของเนื้อหา การจัดลำดับเนื้อหา ปริมาณเนื้อหา การใช้ภาษา รูปแบบการพิมพ์ ขนาดตัวอักษร รูปภาพ และประโยชน์ที่ได้รับ วัดจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4.4 ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง บุคคลที่ศึกษาอยู่ในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาพิเศษในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่สามารถเรียนรู้ได้โดยวิธีการปกติและมีความจำเป็นต้องจัดการศึกษาโดยใช้แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล สำหรับการวิจัยครั้งนี้หมายถึงผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ผู้เรียนออทิสติก และผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ

5. สมมติฐานการวิจัย

5.1 ชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครู เรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

5.2 ผู้ใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลมีคะแนนความรู้ความเข้าใจ เรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษหลังการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลสูงกว่าก่อนการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล

6. ประโยชน์ที่ได้รับ

6.1 มหาวิทยาลัยมีชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครู เรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อใช้ในการบริการวิชาการทางสังคมต่อไป

6.2 มหาวิทยาลัยได้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยการให้โอกาสในการก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจของครูในด้านการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ

